

Pendik Uluslararası Kız Anadolu İmam-Hatip Lisesi
MEKTEP DERGİSİ
Şubat 2020

syf:3 Önsöz/Müdür Yardımcımız
Yakup Kazan

syf:4 Kur'an Ateistlerden Bahseder Mi?/
İHL Meslek Dersleri Öğretmeni
Fikret Özenç

syf:15 Gönül Coğrafyalarımız-III /
Huejda Thartori İrem Toylan

MEKTEP

İhl meslek dersleri dergisi

İmtiyaz Sahibi
Rafet ERTEKİNOĞLU

Yayın Editörü
Necla Genç

Yayın Kurulu
Yakup Kazan
Fikret Özenç
Edanur Kula
Sena Yılmaz
Selin Küçük
Nevanur Şimşek
Huejda Thartori
İrem Toylan
Zehra Toprakçı
Berra Küçük

Kontrol Grubu
Cemalettin Çakır
Ali Sağlam
Hikmet T. Çolak
Nesibe Varelci
Aysel Aytaş

Kapak ve Dergi Düzenleme
Şahika Böğürücü

Yazışma Adresi
pendikahl.meb.k12.tr
Batı Mahallesi,Kıyı Sokak 4/21
34890 Pendik/İstanbul

Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun...

Okulumuzun mesleki alanda çıkarmış olduğu bu dergimizin 4. sayısı ile sizlerleleyiz.

Bir Müslümanın anlayışına göre dünya hayatı ebedi hayata bir yolculuktur ve her birey kendi başına bir yolcudur. Ebedi hayatta bizlerin yanında, bu yolculukta yanımıza aldığımızdan başkası karşılamayacaktır. İşte İmam Hatip nesli olarak bizler bu düstur gereğince atmaya çalışırız adımlarımızı... Zül-cenahayn (iki kanat) sahibiyiz biz. Dünyamızı kazanmak için çalışırken bile ebedi hayatı da hedefleriz. Yakın çevremiz içinde bulunduğumuz gemidir bizim. Kimimiz kaptan, kimimiz mürettebattan, kimimiz de yolcu... Hedef ortaktır; yolculuk ebedi mutluluğadır. Karşılaşılan zorluklarla hep birlikte mücadele ederiz. Zira gemimizin hasar almaması her birimiz için hayati önem arz etmektedir. Gemimizin rotasını ise Rabbimizin yüce kelamı Kur'an-ı Kerim ile Efendimiz Hz. Muhammed'in (sav) sünneti tayin etmektedir. Karaya oturmadan, kayalıklara çarpmadan, fırtınaya yakalanmadan hedefe ulaşmak ancak Kur'an ve sünnet rehberliğinde olacaktır.

Hem dünyayı hem de ahiret yurdunu güzelleştirmek için, Kur'an ve sünnete bağlı, şuurlu İmam Hatip gençlerine ihtiyaç vardır. Özellikle Sünneti ve kısmen de Kur'an'ın hedef alındığı bu dönemde şuurlu İmam Hatip nesline önemli görevler düşmektedir.

Dolayısıyla bizim hem pozitif ilimler alanında hem de islami ilimler alanında çok çalışmamız gerekiyor. Yani sözel duadan fiili duaya geçmemiz gerekiyor. Ellerimizi rabbimize açtığımızda, elimizden gelen her şeyi yapmış olmamız gerekiyor.

Camiamızın siz kıymetli evlatlarının bu beklentilere karşılık verecekleri umuduyla hepimiz Allah'a emanet olun... Selam ve Dua ile...

Yakup KAZAN

Müdür Yardımcısı

KURAN ATEİSTLERDEN BAHSEDER Mİ?

Fikret Özenç
Meslek dersleri öğretmeni

Bu yazıda, Müslümanların kutsal kitabı Kuran-ı Kerim'in ateistlerden bahsedip bahsetmediği meselesine cevap bulunmaya çalışılacaktır. Konunun daha iyi anlaşılması için ateizmin kısaca ne olduğundan bahsedilecektir. Sonrasında ise ateizmden/ateistlerden bahsettiği iddia edilen ayetlerden dört tanesi tefsir kaynaklarından faydalanılarak incelenecektir.

Ateizm Nedir?

Ateizm basitçe ifade edilmek istenildiğinde “bir Tanrı inancına sahip olmamak (tanrı tanımazlık)” şeklinde tanımlanabilir:

“Ateizm, Hıristiyan kültür havzasında doğmuş; Hıristiyanlığa ve onun kurumsal temsilcisi olan kiliseye karşı geliştirilmiş olan bir tepki hareketidir.” Yani ateizmin doğuşundaki temel etken; Hıristiyanlığın kurumsal temsilcisi olan kilisenin otoritesine karşı gelme, kilisenin otoritesini reddetme çabasıdır. Ayrıca ateizmin İslam düşünce tarihinde derin köklerinin bulunmadığını da söylemek mümkündür.

“Ateizm iki grupta değerlendirilebilir: Teorik ateizm; Tanrı'nın varlığının düşünce düzeyinde reddedilmesi demektir. Pratik ateizm ise insanın fiillerinde Tanrı'yla ilişkisini göz ardı etmesi yani Tanrı'yı hayatına sokmaması demektir.”¹

Teorik ve pratik ateizmin dışında “ilgisizlerin ateizmi, ideolojik ateizm ve mutlak ateizm” kavramlarından da bahsedilmektedir.²

Yahudi inancında Tanrı'nın birliğini veya Tevrat'ın hükümlerinden birini reddetmek küfürdür. On Emir, İsrailoğullarının ‘Yahova’dan başka ilahlara tapınmamaları uyarısı’ ile başlar.

Hıristiyan inancında İsa'ya, onun öğretilerine ve yeryüzünde onun bedenini temsil eden kiliseye karşı gelmek küfür olarak kabul edilmektedir.

¹ Ateizmle ilgili daha fazla bilgi için bkz. Ferhat Akdemir, Ateizmin Tarihi Üzerine Kısa Bir Deneme, Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2005, sayı: 18-19, s. 347-363

² Bu kavramlar hakkında bilgi için bkz. Mehmet Latif BAKIŞ, Felsefi Bir Problem Olarak Ateizm, Yüksek Lisans Tezi, Van - 2008, s.33-38

İslam'a göre ise Allah'ın varlığını inkâr, birliğini inkâr (şirk), iman esaslarından birini kabul etmeme, peygamberin Allah'tan getirdiği esaslardan birini inkâr “küfür” olarak nitelendirilmektedir.³

Yukarıdaki bilgiler dikkate alındığında, her üç dine göre de ateistler “kâfir” olarak nitelendirilebilir. Öyleyse buradaki asıl sorumuz şudur: Kuran'ın ateist muhatapları var mıdır? Bu soruya olumlu cevap verirsek Kuran'ın ateistlerden bahsettiği söylenebilir. Olumsuz cevap verirsek Kuran'ın muhataplarının kimliğini açıklamak gerekmektedir.

Kuran'ın Muhatapları Kimlerdir?

Ey Peygamber! Biz senden önce gönderdiğimiz her peygambere kesin olarak şunu vahyettik: “Benden başka herhangi bir tanrı yoktur, öyleyse Beni lâyıkiyla tanıyın ve yalnız Bana kulluk edin.” (Enbiyâ, 21/25)

Bilin ki, bütün bunlarda nice ibretler vardır. Gerçekten Biz Nuh'un kavmini büyük bir sınavdan geçirdik. Biz onlardan sonra başka nesiller var ettik. Onlara da kendi içlerinden bir peygamber gönderdik (ki bu peygamber onlara şöyle dedi:) “Allah'ı gerektiği gibi tanıyıp yalnız O'na kulluk edin, sizin O'ndan başka tanrınız yoktur. Allah'ın azabından hiç mi korkmuyorsunuz?” O peygamberin kavminden küfürde direnen, ahirette dirilip Allah'ın huzuruna gelmeyi inkâr eden, dünya hayatında kendilerine verdiğimiz nimetlerle azmış olan ileri gelenleri şöyle dediler: “Bu sadece sizin gibi bir insan! O da sizin yediklerinizden yiyor, içtiklerinizden içiyor.” (Müminûn, 23/30-33)

Yukarıdaki ayetler dikkatle okunduğunda Allah'ın peygamber gönderdiği toplumların müşrik toplumlar olduğu görülecektir. Şirk ise öncelikle Allah'a inanmayı gerektirmektedir. Allah, toplumları sadece ve sadece kendisine kulluk etmeleri hususunda uyarılmaktadır. Burada Kuran'ın birinci muhataplarının müşrikler olduğu bilgisinin hatırlanması önemlidir. Müminûn suresinin ilgili ayetlerinden; Nuh'tan sonraki toplumların da aynı Hz. Muhammed zamanındaki müşrikler gibi davrandıkları ve kendilerine gönderilen elçilerin “insan” olmasına itiraz ettikleri anlaşılmaktadır.⁴

Şunu da belirtmek gerekmektedir: Kuran'ın birinci muhatapları olan Arapların tek bir inanış biçimleri yoktur. Yusuf Suresi 105-106. ayetlerde bildirildiği üzere göklerde ve yerde Allah'ın birliğinin ve kudretinin nice delilleri olmasına karşın onların çoğu şirke bulaşmaksızın Allah'a iman etmemişlerdir. Zuhrûf Suresinin 9. ayetindeki “Gökleri ve yeri kim yarattı?” sorusuna müşriklerin cevabının “Her şeyi bilen Allah yaratmıştır” olması, onların Allah'a inandıklarını göstermektedir. Ancak Araplardan bir kısmının ise Allah'a inanmakla birlikte ahirete, cennet ve cehenneme inanmadığı bilinmektedir. Maun suresinde hesap gününü yalanlayan (As b. Vâil) kimsenin ibadetinin (namazının) eleştirilmesi, bazı Arapların ahireti reddetse dahi Allah'a inandıklarını göstermektedir.

³ Detaylı bilgi için bkz. Mustafa Sinanoğlu, Diyanet İslam Ansiklopedisi Küfür maddesi, c. 26, s.533-536

⁴ Müşriklerin Hz. Peygambere itirazlarında birisi şu ayette anlatılmaktadır: *Bir de şöyle diyorlar: “Böyle peygamber mi olur? O da diğer insanlar gibi yiyor, içiyor, çarşı pazarda dolaşiyor. Hiç olmazsa onun yanında bir melek verilmeli ve o, halkı onunla birlikte uyarmalıydı!” (Furkan, 25/7)*

Kuran'da ateistlerden bahsedildiği iddia edilen ayetlerden dört tanesi incelenecektir. Bu iddiaya örnek gösterilen başka ayetler bulunmakla birlikte yazımızın sonucu, bu tür ayetleri nasıl anlamamız gerektiği hususunda bizlere bakış açısı kazandıracaktır.

1. (69) Hakka Suresi 33. Ayet

“Çünkü o, ulu Allah'a iman etmezdi.”

Sure, Mekke döneminin sonlarına doğru gelmiştir. Mekke dönemi ayetlerini anlamaya çalışırken temel konuların Tevhit (Allah'ın birliği), Nübüvvet (Peygamberlik) ve Me'âd (Ahiret) olduğunu unutmamak gerekir. Surenin 13. ayetinde sura üflenmesinden yani kıyametin kopmasından bahseder. Sonraki ayetlerde cennetliklerin durumu anlatılır. Cehennemliklerin durumunun anlatıldığı ayetlerden sonra onların “Allah'a inanmadığı ve yoksulu doyurmadığı” gerekçesi belirtilir. Dikkat edilirse bu gerekçe Maûn Suresindeki ifadelerle aynıdır.

İbnu'l - Cevzi: “Yani O'nun birliğini ve büyüklüğünü tasdik etmezdi.”

Mukatil b. Süleyman : “Çünkü o azametli Allah 'a {yani, O'nun ortaksız bir ve tek olduğuna} iman etmezdi {yani, Allah' ın vahdaniyetini tasdik etmezdi}.”

Ebû Mansûr el-Mâtürîdî : “Öte yandan “Allah'a iman etmezdi” cümlesinin manası, O'nun vahdaniyetine inanmazdı, ya da peygamberler göndermesine inanmazdı veya ölümden sonra dirilmeye inanmazdı şeklinde de olabilir. Yoksa onlar Allah'a iman ediyorlardı. Fakat peygamberlere ve ölümden sonra dirilmeye iman etmeyen kimse gerçekte mümin değildir.”

Yukarıda ismi geçen müfessirlere göre ayette bahsedilen konu Allah'ın inkârı değil, Allah'ın birliğinin inkârı yani tevhidin inkârıdır.

Ebu's-Suud ve İsmail Hakkı Bursevi'nin dikkat çektiği üzere ayette Allah'ın “Azîm” sıfatının kullanılması “sadece Allah'ın yüceltilmesi ve büyüklüğe layık görülmesi” anlamındadır.

2. (4) Nisa Suresi 38. Ayet

“Ve bunlar Allah'a ve ahiret gününe inanmadıkları halde mallarını, insanlara gösteriş için sarfedenlerdir. Bir kimsenin arkadaşı şeytan olursa o ne kötü bir arkadaştır!”

Beydavi: “Allah'a ve âhiret gününe inanmayan kimselerdir” böyle oldukları içindir ki, onun rızasını ve sevabını aramazlar. Bunlar Mekke müşrikleridir. Münafıklar oldukları da söylenmiştir.”

Kurtubi: “Mücahid ayetin Yahudiler hakkında indiğini belirtmiştir.”

İbnul Cevzi: “Birincisi: Onlar Yahudilerdir, bunu İbn Abbâs, Mücâhid ve Mukâtil, demişlerdir. İkincisi: Onlar münafıklardır, bunu da Süddi, Zeccâc ve Ebû Süleyman Dimeşki, demişlerdir. Üçüncüsü: Mekke müşrikleridir; Peygambere düşmanlık etmek için mal harcadılar, bunu da Sa'lebî, demiştir.”

Celâleddin es-Suyuti: “Abd b. Humeyd, İbn Cerîr, İbnu'l-Münzir ve İbn Ebî Hâtim'in bildirdiğine göre Katâde bu ayeti açıklarken şöyle demiştir: “Bunlar Ehl-i Kitab'dan Allah düşmanı olanlardır. Yüce Allah'ın üzerlerindeki hakları konusunda cimri davranırken, Tevrat ve İncil'de geçmesine rağmen İslam dini ve Muhammed (sallallahü aleyhi ve sellem) hakkındaki bilgileri insanlardan gizlemişlerdir.”

Fahrettin er-Razi: “Vahidî şöyle demiştir: ‘Bu ayet-i kerime, münafıklar hakkında nazil

olmuştur.’ Burada ‘riya (gösteriş)’ kelimesi geçtiği için, bu, kabule şayan olan bir izahtır. Çünkü riya, bir çeşit nifaktır.”

“Ve bunlar Allah’a ve ahiret gününe inanmadıkları halde mallarını, insanlara gösteriş için sarfedenlerdir. Bir kimsenin arkadaşı şeytan olursa o ne kötü bir

İbn Cerir Et Taberi: “Mücahid bu ayetin Yahudilere ait sıfatları beyan ettiğini söylemiştir. Ancak bu ayette zikredilen sıfatların Yahudilerden daha çok, Resûlüllah'ın ve Müminlerin korkusuyla Müslüman olduklarını söyleyen fakat aslında müşrikliklerinde devam eden münafıkların sıfatı olmaya daha uygundur.”

İsmail Hakkı Bursevi: “Allah'a ve ahiret gününe inanmazlar. Böyle oldukları için de, infakta bulunarak Allah'ın rızasına ve sevaba ulaşamazlar. Onlar, mallarını Hazret-i Peygambere düşmanlık için harcayan Mekke müşrikleridir.”

Mukatil b. Süleyman: “Onlar ki {yani, Yahudiler} Allah 'a {yani, O ' nun ortaksız bir ve tek olduğuna} ve Ahiret Günü 'ne {yani, amellerin karşılıklarının görüleceği, ölümden sonra dirilişin gerçekleşeceğine} iman {yani, tasdik} etmedikleri halde, mallarını insanlara gösteriş için infak ederler. O şeytan da kime karın {yani, sahib-i arkadaş} olursa, artık ne kötü bir karîndir {yani, sahihtir I arkadaşır}!”

Ebû Mansûr el-Mâtürîdî: “Bu ayetin münafıklar hakkında indiği ifade edilmiştir.”

Elmalılı Hamdi Yazır ise Nisa Suresi 41. ayetin tefsirini yaparken 38. ayette kastedilen inkârcıların “Yahudiler” olduğunu belirtmektedir.

Hasan Elik de ayete anlam verirken inkârcıların hem Yahudiler hem de Münafıklar olduğunu belirtir.

Müfessirlerin açıklamalarına göre “Allah’a inanmayanlar” ifadesiyle; münafıklara, Yahudilere veya müşriklere işaret edilmektedir. Her üç grubun da Allah’a inandığı ancak Hz. Muhammed’in peygamberliğine inanmadıkları dikkate alındığında, müfessirlerin de isabetle belirttiği gibi burada inkârın konusu Hz. Muhammed’dir.

3. (9) Tevbe Suresi 45. Ayet

“Senden izin isteyenler sadece, Allah’a ve ahiret gününe iman etmeyenler ve şüpheye kapılmış olanlardır; onlar şüpheleri içinde bocalayıp dururlar.”

Nesefi: “Ancak Allah'a ve ahiret gününe inanmayan ve kalpleri şüphe içinde olan münafıklar cihada katılmamak için senden izin isterler. Zaten bunlar şüpheleri yüzünden bocalayıp dururlar.”

Celâleddin es-Suyuti: “Allah'a ve ahiret gününe iman edenler, mallarıyla ve canlarıyla cihad etmekten geri kalmak için senden izin istemezler...” ayetini açıklarken şöyle demiştir: Herhangi bir özürleri olmadığı halde savaşa çıkmamak için izin isteyen münafıklar hakkında bir ifadedir.”

Fahrettin er-Razi: “Çünkü bu ayetlerin maksadı, Müminleri münafıklardan ayırdetmektir.”

İbn Cerir Et Taberi: “İbn-i İshak diyor ki: "Savaşmamak için Resulullah' tan izin isteyenler, münafıkların ileri gelenlerinden Abdullah b. Übey b. Selul, Çed b. Kays vb. kimselerdir. Allah, bunların çıkıp Müminlerin ordularını ifsad edeceklerini bildiği için bunları, yerlerinde bırakmış ve savaşa çıkmalarını nasip etmemiştir.”

İsmail Hakkı Bursevi: “O zamanki izin istemek, münafıklık işaretiydi.”

Mukatil b. Süleyman: “{Mesafenin uzaklığı sebebiyle cihada çıkmamak için} senden sadece Allah 'a ve ahiret gününe iman etmeyen {yani, Allah'ın birliğini ve amellerin karşılıklarının görüleceği ölümden sonra diriliş gününü tasdik etmeyen} ve kalpleri {din hususunda} işkilli {yani, şekk/ kuşku} olup da rayblarında bocalayıp duran kimseler izin isterler. Bunlar 39 kişi idiler. Sonra, münafıklardan haber verip buyuruyor ki: ...”

Ebû Mansûr el-Mâtürîdî ise ayet hakkında; “Tebuk savaşı hakkında olması mümkündür” demektedir.

İbn'ul Cevzi, “Allah’a iman edenler senden izin istemez” ifadesini İbn-i Abbas’ın ‘Bu, savaşa katılmamak için izin isteyen münafıkları ayıplamadır.’ cümlesiyle açıklar.

Müfessirlerin açıklamalarına göre ayette kastedilen kişiler “Münafıklar” dır. Ayrıca Medine’de ortaya çıkan münafıkların eski müşrik kabilelerinden olduğunu, dolayısıyla Hz. Muhammed’in peygamberliğini kabul etmediklerini unutmamak gerekir.

4. (12) Yusuf Suresi 37. Ayet

“Yusuf şöyle cevap verdi: Size erzak olarak verilen yemek gelmeden önce, onun yorumunu mutlaka size haber vereceğim. Bu, rabbimin bana öğrettiği bir bilgidir. Şüphesiz ben, Allah’a inanmayan, aynı zamanda kendileri ahireti de inkâr etmekte olan bir kavmin dininden uzaklaşıp geldim.”

Beydavi, ayette muhatapların Allah'a imana değil, tevhide imana davet edilmek istendiğini belirtmektedir.

Nesefi: “Hazret-i Yusuf bütün bunları onlara aktarıırken amacı, o ikisine tevhit inancını aşılacak ve onlara iman etmelerini telkin ederek, imanın güzelliklerinden söz ederek ve Allah'a şirk koşmayı da kötüleyerek inanmalarını sağlamaktır.”

Celâleddin es-Suyuti: “Ey zindan arkadaşlarım! Çeşitli tanrılar mı daha iyi, yoksa gücüne karşı durulamaz olan bir tek Allah mı? Allah'ı bırakıp da taptıklarınız, sizin ve atalarınızın taptığı birtakım isimlerden başka bir şey değildir. Allah onlar hakkında herhangi bir delil indirmemiştir. Hüküm sadece Allah'a aittir. O size kendisinden başkasına ibadet etmemenizi emretmiştir. İşte dosdoğru din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler" dedi.”

Ebu's-Suud'a göre Yusuf peygamberin davetinin aslı bildirilmiş ve tevhide vurgu yapılmıştır.

Fahrettin er-Razi ise ayetteki ana temanın “şirk” olduğunu belirtmektedir.

İsmail Hakkı Bursevi: “Yusuf gençlerin bu durumundan istifade ederek isteklerini yerine getirmeden önce onları Tevhid Dini'ne davet etmek, kendilerine imanı öğretmek ve onun güzelliğini göstermek istedi.”

Mukatil b. Süleyman: “. . . Şu, Rabbim in bana öğrettiğidir. Gerçekten ben Allah 'a iman etmeyen ve ahireti inkâr eden {yani, Allah'ın vahdaniyetini ve amellerin karşılıklarının görüleceği ölümden sonra dirilişi tasdik etmeyen} bir kavmin {yani, o kâhinlerin ve sihirbazların: Mısır halkının} milletini/dinini terk ettim . . .”

Ebû Mansûr el-Mâtürîdî'nin; “Onlara atalarının dinini tanıtıyor; Allah'a ortak koşmaktan kaçınmak, ulûhiyetin sadece O'na olduğunu kabul etmek ve kulluğu da O'na yöneltmektir.” açıklaması Yusuf peygamberin kavminin şirk üzere olduğunu ve kavmini tevhide davet ettiğini belirtmek içindir.

Surenin 38. ve 39. Ayetlerinin açıklamasında İbnul Cevzi, Yusuf peygamberin kavminin şirk üzere olduğunu belirtmektedir.

Hasan Elik de ayetlerin açıklamasında Yusuf peygamberin kavminin şirk konusunda uyardığını belirtir.

Surenin Mekkî olduğunu unutmamak gerekir. Yani surenin birinci muhataplarının müşrik bir topluluk olduğunu bilgisi ayetlerin anlaşılmasında anahtar görevi görmektedir. Yusuf peygamberin “kavmin dininden uzaklaşması” meselesi surenin 38. ayetindeki “ataları İbrahim, İshak ve Yakub'un dinine uyduğu, Allah'a şirk koşmadığı” ifadeleriyle daha anlaşılır hale gelmiştir.

Sonuç

İncelediğimiz ayetlerde lafzen “Allah’a iman etmezler” ifadeleri yer alsada Kuran’ın genel mantığı ve mesajı, ayetlerin muhatapları ve müfessirlerin açıklamaları dikkate alındığında inkârın; a) peygamberi inkâr, b) tevhidi inkâr olduğu görülmektedir. “Ahirete iman etmezler” ifadeleri ise ahireti inkâr ederler anlamı taşımamaktadır. Aksine ahirete inanırlar ancak bu ahiret inancı tamamen kendi kurguları olan bir inançtır. Yahudiler kendilerinin cehenneme girmeyeceklerini, girseler bile birkaç gün kalıp sonra cennete gireceklerine inanırlar. Allah, onların bu inancının temelsiz olduğunu belirtir.

“Sayılı birkaç gün dışında bize ateş dokunmayacak, dediler. De ki: ‘(Bu hususta) Allah’tan söz mü aldınız; –öyleyse Allah sözünden dönmeyecektir– yoksa Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz?’” (Bakara 2/80)

AYETLERDE lafzen “Allah’a iman etmezler” ifadeleri yer alsada Kuran’ın genel mantığı ve mesajı, ayetlerin muhatapları ve müfessirlerin açıklamaları dikkate alındığında inkârın; a) peygamberi inkâr, b) tevhidi inkâr olduğu görülmektedir.

Müşrikler ve münafıklar için de benzer durum söz konusudur. Müşrikler ve münafıklar (yani eski müşrikler) Allah’a inanırlar ancak onların inancı Kuranın tevhid ilkesinin çok uzağındadır. Allah ile aralarına aracı koyarlar, putları şefaathçi kabul ederler, peygambere iman etmezler. Bu yüzden Hz. Muhammed’in peygamberliğini -güyasınamak adına ondan sürekli mucize göstermesini isterler. Kuran’ın şu ayetleri, müşriklerin taleplerine cevap niteliğindedir:

“Onlar bir mucize görseler hemen yüz çevirip, ‘Bu öteden beri bilinen bir sihir!’ derler.” (Kamer, 54/2)

“Bizi mucizeler göndermekten alıkoyan şey, öncekilerin bunları yalanlamış olmasıdır. Nitekim Semûd kavmine, açık bir mucize olmak üzere dişi deveyi vermiştik, ama ona (inanmayıp) kötülük yaptılar. Oysa biz mucizeleri yalnızca korkutup uyarmak için göndeririz.” (İsra, 17/59)

İncelediğimiz ayetler ilk okunduğunda ateistlerden bahsettiği sanılsa da kaynaklar incelendiğinde böyle olmadığı kolaylıkla görülecektir. Tarihin hiçbir döneminde ateist toplum olmamıştır. Enbiya 12/25, Müminûn 23/30-33 ayetleri bize, peygamber gönderilen toplumların şirk üzere olduklarını açıkça belirtmektedir.

İÇ DEVİNİM EKSİKLİĞİ

Edanur Kula

Bir kitabın mahiyetini tatmak ve işlevselliğinin tezahür etmesi için esas şeyi yapmıyoruz, okumuyoruz. Öğretilerimiz üzerinden algılarımız şekillenir ve algılayışımızla tepki veririz. Bunca yanlış öğretinin kıskacında iken hakiki öğüdün niye talebesi olamıyoruz?

Tartımızın ayarlayıcısı Kur'an olmalıyken geçmiştekilerin kendi zaman ve mekanlarına göre yorduklarını bir ağırlık gibi asıyoruz tartının kollarına ve hakiki bir ölçüm yapamıyoruz. Konulmuş tanımların sınırlarıyla anlamaya çalışıyoruz meseleleri. Bu sınırların dışında gezinmek, ötesi sanki toplumsal bir yasak. Ve biz de bu 'Boyarken çizgiyi taşırma.' kuralına içtenlikle tabiyiz.

Dini alt üst ilişkisi içinde malzeme edinenlerin, düşünmeye karşı sergiledikleri eylemsizlik tutumuyla başkalarının yoluna konanların tektipleştirmesine maruz kaldık hep. Tektipleşmiş bir kulluk modeli ve şekilciliğe düşüşümüz bize neyi gösterir?

Düşünmek kendi tanımlarının oluşması demektir, düşünmüyoruz. Başkalarının cevaplarına mahkum bırakıyoruz kendimizi. Toplumsallaşmış kelimelerin makbul olduğu bu dönemde farklı sesleri duymak istemeyen ve duyurulmasına karşı olanlar kendi iktidarlarını sürdürmenin peşinde. Ve düşünme yetkimizi devrederek etrafımıza örülen duvarlara tuğla parçalarını kendi ellerimizle biz dizmeye başladık.

Peygamber (sav)'in "Sizin en hayırlınız Kur'an'ı öğrenen ve öğreteninizdir." ⁵ sözünü eksik manalandırıyoruz. Buradaki öğrenme ve öğretme işini yalnızca harfler ve tecvid bilgisi olarak kısıtlamışız. Yükümlülükten kısmak için belki de.

Ve bunların yanında neredeyse birbirimizin eline aforoz kağıdı tutuşturup duran bir ümmet olduk. Büyüklükte süregelen bölünmüşlük neslimize de bir miras gibi bırakılıyor. Biz de bu bölünmelere itiliyoruz.

"Müminler ancak kardeştir." ⁶ ayeti kulaklarımızda asılı kalırken içimize pek işleyemiyor. Bir ağacın dallarıyız birbirine tavır alan. Aynı kökün mensuplarıyken iğreti duyarcasına sıyrılma çabamız neden? Allah'ın bize seslenirken seçtiği tabire, O'nun hitabına muhatap olmaya

⁵ (Buhari, Fedâilül-Kur'an, 21.)

⁶ (Hucurat/10)

çalışmamız gerekirken herkes kendi Müslümanlığı için farklı tabirler oluşturarak ayrışma yolunda. Aramızdaki bağlantılar arttıkça birbirimize daha az ulaşıyor olduk. Kayıtsızlık ve bütünleşememelerle kardeşliğin kokusuna hasret kalmışız.

Bir olmalıyız aynıleşmeden. Bir olmanın aynılıkla sağlanacağı zannından ötürü sindiriliyoruz. İhtilafa düşüşümüz iç denetimin teminatı için şartken aramızda soğuk rüzgarlar estiriyor.

Sosyal çöküşümüz ve kurtuluş için belli kişilere bel bağlamamız hidayet yolunda kendi yol kazıma çalışmamızı başlatmamamızdan. Peygamber (s.a.v)'i dinin dışına itmek ve ötekileştirmelerle hayatın kenarında köşesinde kalmış ve kuytulaşmış bir din anlayışı geliştirdik. Oysa uyarıcı ilk uyarıdır. O'nun ölçüsüyle nazirelenmeli iç örgümüz. Kur'an oksijen niteliğindedir ve havayı tutmak yerine teneffüs etmek bizi diri kılar. Solunmayı içine çekmiş olandan öğreneceğiz. Böylece teorik bir Kur'an anlayışından tamamen hayatımıza müdahil bir kitaba ulaşacağız. Çünkü Kur'an yaşam üzerine inmiş, aktarımı da yaşamla olan bir kitaptır.

HADİS KÖŞESİ

Sena Yılmaz

“Birbirinizden nefret etmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah’ın kulları, kardeş olun. Bir Müslüman’ın din kardeşiyle üç günden fazla küs durması helâl olmaz!” (Buhari, Edep, 62)

Biz ki, Muhammed (SAV)’in ümmetiyiz, biz ki onu görmeden sevenleriz, biz ki onun sözlerini ezberleyen, bülbüller gibi şakıyan, biz ki yıllar yıllar önce “Beni görmedikleri halde bana iman eden kardeşlerimi görmeyi çok isterdim.” diye Peygamber kelamını üstümüzde taşıyan ümmetiz.

Sevgisini, şefaatinin dileyenler, her Yasin’den sonra adını dilimizden düşürmeyenlerdeniz. O halde niçin bu haset, niçin bu nefret Ey Muhammed ümmeti? Niçin bu tavır? Biz değil miyiz her

namazdan sonra onun rızası için dualar eden? Biz değil miyiz onun ümmetine, onun duasına, onun şefaatine nail olabilmek için göz yaşları döken, salavatlar getiren? Biz değil miyiz söylesenize? İsmi geçtiğinde yüreğimize avcumuzu basan biz değil miyiz? Biz değil miyiz hayatını her okuyuşumuzda içi dağlananlar? Uğruna ağladığımız Peygamber’in sözlerini ne zaman bu kadar dinlemez olduk? Ne zaman bu kadar nefret ettik birbirimizden? Ne zaman dağda bayırda inim inim inleyen

kardeşlerimize sırt çevirir olduk? Ne zaman gözetmemeye başladık aç yatan

kardeşlerimizi? Ne zaman unuttuk Ensar’ı Muhacir’i? Yapmayalım. Artık dursun bu nefret, dursun bu kıskançlık, bu küslük. Sarılalım birbirimize. Bir kalp kırmanın Kabe’yi yedi kez yıkmakla eş değer olduğunu

bilmiyor muyuz yoksa? Bir Mümin’in öldürülmesinin Allah katında Dünya’nın yerle bir olmasından daha önemli olduğunu bilmiyor muyuz? Öyleyse bırakalım artık. Varsın haklı olalım, yine de el uzatalım kalbi kırılanlara. El uzatalım dargın olduklarımıza. Seslerini duyalım zulüm görenlerin.

Bitsin bu haset artık. Biz Muhammed’in ümmetiyiz. Biz Peygamber sevdalıları, biz onu görmeden sevenleriz. Vakit kardeş olma vakti artık. Vakit birlik olma vakti. Vakit daha sıkı bağlanma vakti. Vakit, vakit daha sıkı sarılma vakti.

BİR HADİS BİR NASİHAT SELİN KÜÇÜK

Bilim insanları her şeyin başı olarak "Büyük Patlama" yı kabul eder. Bir tarihten bahsedeceğim sizlere. Hani bütün zıtlıklar kendi kutuplarına çekilir, doğru ve yanlış ayırt edilir. İşte tam da o tarih. İnsanlığın ondan öncesinde ya da sonrasında asla böyle bir güne uyanamayacağı tarih. Başka bir deyişle İslam'ın başlangıcı. Yeni bir uyanışın başlangıcı, evrenin parlayışı, dünyaya geliş gayemizi temsil eden gül. "Bir gül ne kadar güzeldir?" diye sorarsanız, evveliyata bakın. Hicri 12 Rebiülevvel 571. Eşsiz ve son Peygamberin dünyaya gözlerini açışı. "Uyanın ey insanlar, Hz. Muhammed geliyor!" diye içten içe haykırışın tarihi.

Uyandı bir kısmı. Bir kısmıysa, hâlâ derin uykuda. Bilmiyor ki beşer neler kaybediyor. Bilmiyor güneşin doğuşundaki tadı, bilmiyor aşkın verdiği hasreti, bilmiyor mesafelerin engelsizliğini. Çok şey kaybettiğini de bilmiyor, aslında hiçbir şey bilmediğini de.

Benliğinden, içindeki vicdandan bi -vukuf yaşıyor. Bir gün son bulacak bu rüya. Ama gerçek ebedi sürecek . Ya tecahül beşer ya da hakikaten bi-vukuf .

Resulullah bir hadisinde ne güzel bahsetmiş kendinden:" Benim ve sizin durumunuz; ateş yakıp da, ateşine cırcır böcekleri ve kelebekler düşmeye başlayınca, onlara engel olmaya çalışan adamın durumuna benzer. Ben sizi ateşten korumak için kuşaklarınızdan tutuyorum, siz ise benim elimden kurtulmaya, ateşe girmeye çalışıyorsunuz.". Ne güzel anlatıyor değil mi Efendimiz. Bütün Peygamberlerin ortak amacından bahsediyor. Mecazen; insanları ipten almak, kurtarmak. Ama beşer bakmıyor ya da bakmak istemiyor. Biliyor çünkü kendini onu sevmekten alıkoyamayacak. Tek korkusu kendini kaptırmak.

İnsanın nefsi hep yasak olanı ister. Ruh ise azap çekmemek için kendini bundan uzaklaştırmaya çalışır. Fakat insan çoğunlukla nefsinin peşinden gider. Ortadaki ateş yasaktan doğacak ateştir. Ateşin yaydığı ışık, yasağın verdiği cazip duygu.

Kelebekler güneş ışığından kaçarlarken fakat karanlıklar ardından gelen bütün parlaklıklar ilgilerini çeker. İnsan da bu yüzden kelebektir. Onun deyimiyle rahatlık, hoşnutluk parlaklıktır. Tek amaç ise kelebek misali ona ulaşmak. Gözündeki değer parlaklığın konumu değil, olmasıdır. Bu yüzden kimi zaman yasağı tercih eder, azınlıkta kalan kısımda helal yoldur. Nefse hakim olmaktan çok, ruhuna dur der, bu yolda ilerler. Uyarıları dikkate almaz. Önlerinde ateş yaksak hangisi kendi isteğiyle yanmayı tercih eder ki?

Kolay olanı seçtiğini düşünür lakin çoğu zaman zordan ilerler. Dünya için kolaydır fakat Ahiret için düşündürücü.

Oysa açık açık anlatıyordu Resulullah Ahiret hayatının çetin olduğunu. " Bana tabi olun Allah'ın emirlerine uyun, yasaklarından sakının ki Ahirette kurtuluşa eresiniz" diye. Nitekim bir grup müşrik Efendimizin bu ilahi sözlerini, ayetlerden gösterdiği delilleri görmezden gelmişlerdi. Aslında biliyorlardı Efendimizin doğru söylediğini ancak kibirlerinden dolayı Peygamberimize tabi olmadılar. İşte kelebekler misali göz göre göre kendilerini ateşe attılar.

Ne mutlu ki " o" Allah 'ın sevgilisine tabi olanlara. Umulur ki Ahiret hayatında cümle ümmeti Muhammed kurtuluşa erenlerden, Cennet' e girenlerden oluruz. Rabbim cümlemizi kelebekler gibi ateşe gidenlerden değil, Nur yüzlü Peygamberimizin elinden tutup kurtuluşa erenlerden eylesin.

MUS'AB B. UMEYR Nevanur Şimşek

İçimde buhran olarak büyüyen boşluğun sebep olduğu manevi eksikliği ne gece eğlenceleri ne servetimin kattığı zenginlik ne de ailemin bana biçtiği değer doldurabiliyordu. Gece vakti Mekke'nin rüzgarlarında evimin yolunu tutarken beni sürekli meşgul eden o sorular yine

zihnimi sardı ve şöyle söyledi;" Her sabah güneş aynı şekilde ortalığı nasıl aydınlatıyor?", "Bu meyveler kendiliğinden nasıl açıyor?" Niçin bu sokaklarda bir kız çocuğunun sesi çınlamıyor?". Bunlara bir cevap bulmak, elindeki ateşten demirin, elini yakmasına aldırış etmeden beni izleyen adamın, bunu nasıl yaptığını anlamak kadar zor. Ona yaklaştım ve elinin yandığını söyledim, bunu yeni fark ediyor gibiydi, elinin yandığını nasıl anlamadığını sordum; "İçimdeki yangın beni cayır cayır yakarken bunu nasıl hissedirim?"

"Nedir seni bu yangınlara sürükleyen?"

"Sonsuz aşktır."

"Kimedir bu sonsuz aşk?"

"Sonsuz ve büyük olana."

Beni bu soruları sormaya savuran, geçen günlerde yine bir gece eğlencesinde arkadaşlarımla bahsettiği ve küfrettiği yeni bir dindi. Muhammed diye biri Allah'ın gönderdiği bir dinin peygamberi olduğunu söylüyormuş. Bunu duyduğumdan beri her şeyden uzaklaşmışım ve düşünceleri kovalıyor olmuştum. O gece karşılaştığım adamın yardımının dokunacağını düşündüğümden yanına gittim.

Adam öyle sevinmiş görünüyordu ki neden yanına geldiğimi anlamış gibi anlatmaya başladı. Hakk'tan bahsetti, Muhammedü-l Emin'den bahsetti, Mü'min olmaktan bahsetti. Bunlardan bahsediyorken gerçekten de onun içini ısıtan bir şeyler olduğu belliydi. Doğruca Daru'l

Erkam'ın kapısına gittik. Adam, "Vallahi sen hidayet arıyorsun, Resulullah sana merhametle yaklaşacaktır, Allah doğru yoldan şaşırtmasın" dedi ve içeri girdik. İşte o gün, orada hidayet kucağını gerçekten açmış bekliyordu. Hz. Muhammed kurtarmaya gelmiş gibi bakıyordu. Bana anlatılanlarla "La İlahe İllallah ve Muhammedün Resulullah" dedim.

Müslümanlığa kavuştuğum bu yerde Peygamberin rahmetiyle yeşeriyordum, Kuran okuyor hikmetli kelimeler ediyorduk. Tüm bunlar olurken ailem Müslümanlığı kabul etmiyor ve bana işkenceler ediyordu. Bir zamanlar gözlerinin nuruyken şimdi yüzüme bakmadan eziyet ediyorlar Yüce Allah'a ve elçisine küfürler savuruyorlardı. Bu eziyetler bitmek bilmezken davamdan dönmeyeceğimi anladıklarında, "Ya servetin ya da Muhammed." dediler. Gözümü kırpmadan "Ehad" dedim "Allah birdir ve Muhammed onun elçisidir."

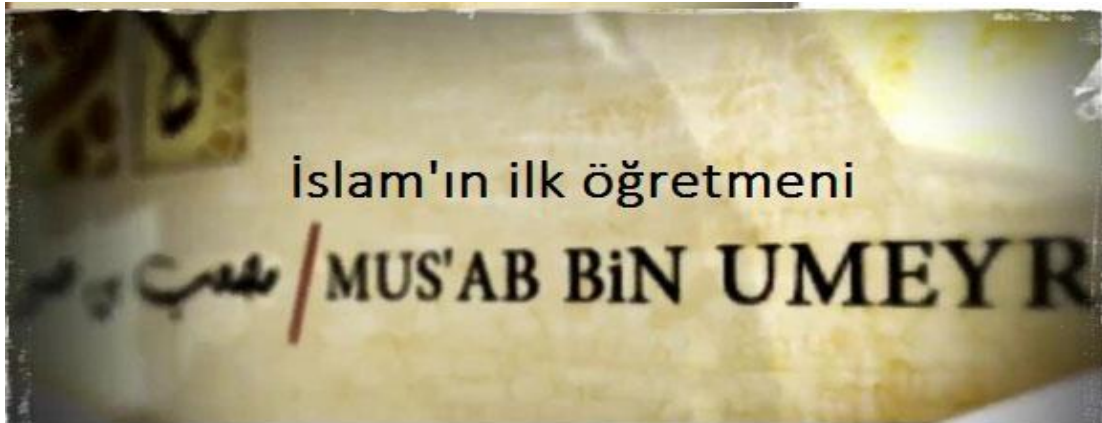
İşkenceler devam edince Allah Resulü izniyle Habeşistan'a hicret ettik, üç ay sonra Mekke'ye dönüp bir yıl kadar sonra tekrar Habeşistan'a hicret ettik. Kısa bir süre geçtikten sonra Mekke'ye döndüm ve bu sefer asıl hicret yolu gözüktü. Yesrib'i Peygamber şehri yapmaya gidecektim. Peygamberimizin İlahi mesajı tüm ümmete ulaştırma isteği ile yola çıktığı Taif'te ümitlerin bitmeye en yakın olduğu zamanda Akabe'de bir grup genç Müslüman olmuştu. Bu gençler Yesrib'e dönecekleri vakit yanlarında Müslümanlığı oraya da ulaştıracak bir rehber istediler. Davamdan dönmeyeceğime söz verdiğim gün Hakikate gerçekten ulaşmak ve ulaştırmak isteğini tutuyordum içimde. Resulullah bu göreve beni layık gördüğü vakit hikmet sahibi Allah'a şükredip İhlas duası ile yola çıktım. Akabe'de Müslüman olmuş Esad, "Ey Musab Yesrib'de iki reis var, eğer onlar İslam'a girerse tüm Yesrib Müslümanlığı kabul eder. Peygamberimiz seni tek başına buraya gönderdiğine göre sen bu işi gerçekten yapacaksın." dedi. Ben de o sırada Hak dini anlatıyordum ve Müslümanlığın dalga dalga yayılmasını izliyordum. Bir gün reislerden biri bu durumdan rahatsız oldu kılıcını boğazıma dayadı. Buna karşılık El Emin'den nasıl gördüysem öyle karşılık verdim; "Bir dakika! Bir dakika beni dinleyin belki söyleyeceklerimde sizin için faydalı bir şeyler vardır. Eğer yoksa yine beni öldürebilirsiniz" O bir dakikada içinde Alemlerin Rabb'i olan Allah'ın artırdığı İhlasla ne anlattıysam bütün Medine Müslümanlığa büründü. İhlas şarttı, çünkü İhlas olmasa sözün bir tesiri yoktu, bunun için duam bundan yanaydı.

Yeni Müslümanlarla beraber Akabe'de Hz. Muhammed ile buluştuk. Medine'nin gerçekten Peygamber şehri olmasının zamanı gelmişti, bunun haberini verdik. Yüce Allah'ın izni ile hicret başladı. Peygamberimizin rahmeti ile şereflendi Medine. Günler günleri kovaladı Müslümanlar olarak büyük zorluk ve badireler atlattık. Bedir zaferi üstüne çetin bir gün bizi bekliyordu. Bugün Uhud günüydü. Müslümanlar Bedir'de olduğu gibi şehit olmaya mühürlemişti kalplerini. Bense Resulullah (s.a.v)'e en çok benzeyen kişi olduğumun farkındaydım. Onunkine çok benzeyen bir zırh giyindim üstüme, gören herkes Hatem-ül Enbiya'ya benzetiyordu beni ve ben de bunu istiyordum. Onun bedenine kurban olmayı koymuştum kafama. Peygamberin saçının teline zarar gelmemesi için her şeyi yapacak olan tüm Müslümanlar gibi. Savaş başlamıştı, sancağı elimde tutuyordum, can Peygambere siper etmiştim kendimi. Müslümanlar Bedirde olduğu gibi Allah diyordu ve Müşrikleri perişan

ediyordu. Sonra bir an bir gaflet oldu, dünya malından mahrum kalmak istemeyen okçular Peygamberimizin asla ayrılmayacaksınız dediği tepen teker teker inmeye başladı. Savaşın seyri birdenbire değişti. Müslümanlar ağır yenilgiler vermeye başladı ilk önce Hamza gitti, ardından yetmiş beş tanesi daha şehitlik mertebesi ile şereflenip Sema'ya erişti. Resullah'ın önündeki etten duvar yavaş yavaş yıkıldığında bir müşrik çok tehlikeli biçimde Peygambere yaklaştı ve atıldım küffarın önüne. Allah'ın Habibinin önüne siper ettim kendimi. Tam o sırada sancağı tuttuğum elimi kesti bir müşrik, diğer elimle sancağı tutmaya çalışırken o elimi kesti başka bir müşrik. O acıyla Ali İmran suresinin 144. Ayeti geldi dilime; "Muhammed ancak Resuldür!". Allah Resulüne bir şey olmasına öyle çok korkuyordum ki Müşrikin Peygamberi öldürmek isteyen son saldırısına da göğsümle sancağı ayakta tutarken başımı siper ettim. Müşrikin darbesiyle sanki kılıç başımı değil başım kılıcı kesmişti. Allah yolunda son kez "eşhedü enla ilahe illallah", Peygamber yolunda son kez "ve eşhedü enne muhammeden abduhu ve resuluhu" dedim.

Musab Bin Umeyr 585'te Mekke'de zengin bir ailenin çocuğu olarak doğmuştur. 25 yaşında kafasını kurcalayan sorular sayesinde Habbab b. Eret vesilesi ile Müslüman olmuştur. Müslüman olması ile bir çok eziyete katlanmıştır. İslam'ın nuruyla aydınlanmış olan Musab b. Umeyr 616 yılında aydınlığa erdirmek için hicret etmiştir. Peygamberimizin görevlendirmesi ile Medine'ye tek başına gitmiş İslamiyet'in ilk öğretmeni olmak ile şereflenmiştir. Görünüşü ile Hz. Muhammed'e en çok benzeyen kişiydi ve ölümü de nitekim öyle olmuştur. 625 yılı Uhud savaşında Allah (c.c) ve Peygamber (s.a.v) sevdalısı bir genç olarak Hz. Muhammed sanılarak Hakk'a kavuşmuştur. İslamiyet'e girmeden önce elbiselerinde zümrütler olan Musab şehit edildiğinde yırtık ve darmadağan bir kıyafet giyiyordu. Yerde öylece yatarken üzerine örtecek kefen bulamamışlar buldukları bir bez parçasını örtmeye çalışmışlardır. Bez parçasını aşağıya çektikleri zaman yüzü açıkta kalıyor yukarı doğru çektiklerinde ayakları açıkta kalıyordu. Her şeye sahip olan birinin hiçbir şeye talip olmasıyla, şehit olduğu zaman gerçekten asıl olan her şeye kavuşmasıdır bu. Bin bir nimetle geçirdiği yolculuğunu elinin tersiyle geri itmiştir Allah yoluna girebilmek için. Bugün dünyanın ayakları altında hapsolmuş bizler için haykıran dersin ta kendisidir Musab bin Umeyr. Uhud günü bunca Müslüman şehadeti yudumlamışken Azhab suresi 23. Ayet nazil olmuştur; "Müminlerden öyle yiğitler vardır ki Allah'a verdikleri sözü asla değiştirmemişlerdir."

Allah verdiğimiz sözü değiştirmeyenlerden ve Musab gibilerden eylesin inşAllah.

SEMERKANT

Semerkant, Grek tarihlerinde Maracanda, Çin vekāyi'nâmelerinde K'ang ve Hsi-wan-chin adlarıyla geçer. Semerkant adı, şehrin nisbet edildiği şahsın ismi Semer ile Soğdca'da “şehir” veya “yerleşim birimi” anlamındaki kent/kant kelimesinden meydana gelir.

Semerkant, ilk olarak Zerefşân nehrinin güney kıyısında vadiye hâkim yüksek bir mevkide kurulmuş olup günümüze ulaşan harabelerine **Efrâsiyâb** adı verilmektedir.

SEMERKANT'IN ÖNEMİ

375 yılı civarında şehri ele geçiren Akhunlar, K'ang-chü kralını öldürüp yaklaşık altmış yetmiş yıl şehirde hüküm sürdüler. V. asrın ortalarına doğru Semerkant'ı hâkimiyetleri altına alan Eftalitler, vergi almakla yetinip Mâverâünnehir'in idaresini K'ang-chü hânedanına bıraktılar. 562'de Semerkant'ı ele geçiren Göktürkler, iyi birer tüccar olan ve çevre ülkeleri tanıyan Semerkantlıları elçilik heyetlerinde görevlendirdiler. 659'da Batı Göktürk Devleti'nin yıkılmasının ardından şehir Çinlilerin hâkimiyeti altına girdi. Bu dönemde idarî merkezi Semerkant olan Soğd Yabguluğu sözde Çin'e bağlı olmakla birlikte neredeyse tam bağımsız durumdaydı; ayrıca Türk nüfuzunun kuvvetli etkileri de görülüyordu. Çin'den (İpek yolu), Türk ülkeleri, Hindistan ve Afganistan'dan (Baharat yolu), Merv ve Buhara üzerinden, İran'dan gelen çok önemli ticaret yollarının kesişme noktası olan mükemmel bir coğrafyada yer alması Semerkant'ın önemli bir kültür ve ticaret merkezi olmasını sağladı.

SEMERKANT NERDEDİR?

Bugün Semerkant, 1 Eylül 1991'de bağımsızlığını ilân eden Özbekistan Cumhuriyeti'nin on iki yönetim birinin merkezi olup ekonomisi büyük ölçüde çevresindeki tarıma dayanır, sanayi de gelişmiştir.

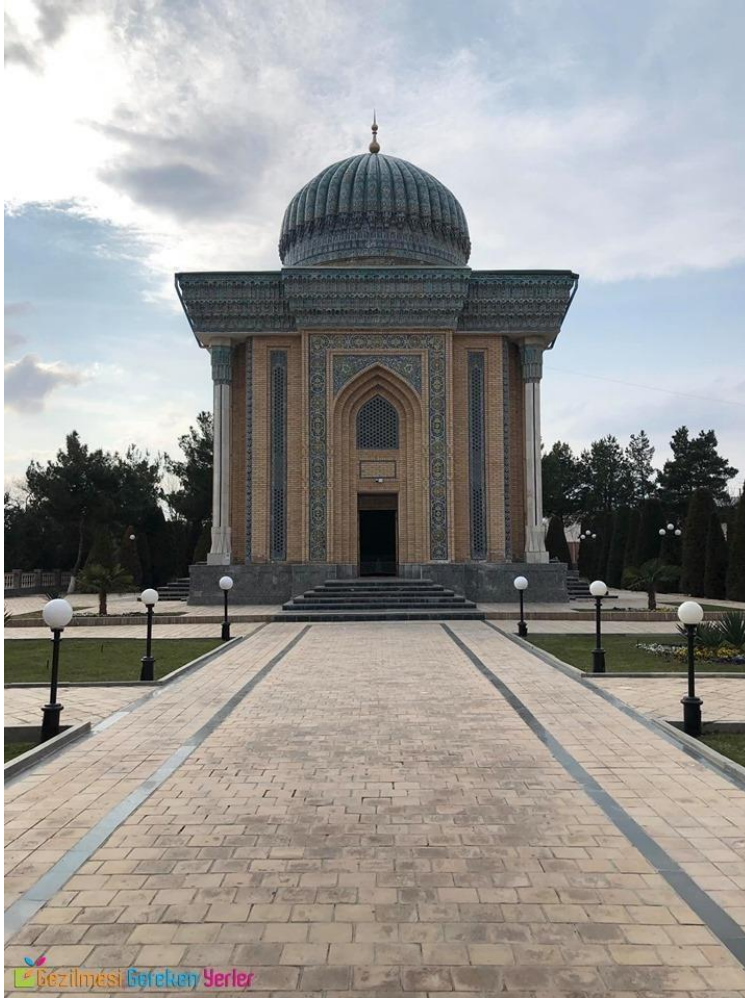
Zerefşân vadisinin sulanabilen kesimlerinde daha çok pamuk ekilir; bunun yanında buğday, çeşitli meyveler, üzüm, tütün ve pirinç yetiştirilir. İpek böcekçiliği de gelişmiştir. Hafif sanayi kuruluşları yönetim merkezi Semerkant'ta toplanmıştır. Dokumacılık, meyve ve sebze konserveçiliği, traktör ve otomobil parçaları imalatı başlıca sanayi kuruluşlarıdır. Ayrıca halısı ve seramiğiyle de ünlüdür.

SEMERKANT NÜFUSU:

Nüfusun dörtte üçünden fazlasını Özbekler, diğer bölümünü Ruslar, Tatarlar ve Tacikler oluşturur **Semerkant'da Nerelere Gidilmeli?**

Semerkant bir İslam şehridir, içerisine adım atar atmaz anlarsınız bunu. Şehrin her yerinde medreseler, camiler, türbeler bulunur. Şehirde manevi bir atmosfer vardır. Şehre gelirken ve şehri gezerken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

İMAM MATURİDİ TÜRBEİ

ŞAH-I ZİNDE

Şah-ı Zinde Hz. Muhammed (s.a.s)'in amcası Abbas'ın oğlu burada meftundur. Görsel olarak sizi çok güzel bir şekilde karşılayacak ve hayran kalacağınız bir türbedir.

SEMERKANT HAKKINDA BİLGİLER

- Özbekistan'ın güneyinde bulunan Semerkant, Taşkent'in 275 km güney batısında yer almaktadır.Zeravşan Irmağı'nın vadisinde bulunmaktadır.
- Nüfusu yaklaşık 500 bin kişidir.
- Önemli bir sanayi merkezidir.
- UNESCO tarafından dünya miras listesinde yer almaktadır.
- Semerkant, eski Farsça' da "Taş Kent" anlamına gelirken, eski Türkçe' de temiz kent anlamına gelen "Semizkend" diye adlandırılmıştır.
- Şehir Babil ve Roma ile aynı yaştadır.
- Dünyanın en eski şehirlerinden biri olan Semerkant, M.Ö. 14. yüzyılda Zeravşan Nehri'nin verimli ovasında bir vaha şehri olarak Persler tarafından kurulmuş ve 1000 yıl boyunca Perslerin egemenliğinde kalmıştır.
- Semerkant şehrinin girişinde, yüksek tepelerde MÖ.7 ile 2. yüzyıllara tarihlenen Afrasiab denen antik yerleşimin efsanevi kral Turan tarafından kurulduğu bilinmektedir.
- Ö. 329'da Büyük İskenderPers hükümdarı Darius'u mağlup edip Semerkant'ı kendi toraklarına katmıştır.

- 712'de Müslüman Araplar tarafından fethedilmiştir.
- İslâm dünyasında ilk kâğıt değirmeni Semerkant'ta yapılmıştır. Bu icat Haçlı Seferleriyle - Avrupa'ya taşınmıştır.
- M.Ö 7 yüzyıldan sonra Semerkant Türklerin egemenliğine geçmiş, Alp Er Tunga bölgenin komutanlığını yapmıştır.
- 13. yüzyılda Semerkant Cengiz Han tarafından ele geçirildikten sonra yakılıp yıkılmıştır.
- 1370 yılında bölgenin komutanı olan Timur kendini Moğol hükümdarı ilan edip başkenti Semerkant'a taşıyarak bu şehri baştan aşağı yeniden kurmuştur.-
- 1784 yılında Semerkant Buhara Emirliğinin merkezi olmuştur.

SEMERKANT'TA NE YENİLİR NE İÇİLİR?

**Özbek
pilavı:**

Pirinç, havuç, et ile hazırlanan bir tür yemektir. Ülkenin de en ünlü yemeğidir.

Shur pa:

Semerkant mutfağında et çok kullanılıyor. Yağlı et ve sebzelerle hazırlanan bir tür yemektir.

BEYAZ KALPLERİN BULUŞTUĞU YER, BOSNA

Yüzölçümü 51.129 km² olan Bosna-Hersek, doğu ve güneydoğuda Sırbistan ve Karadağ, kuzey ve batıda ise Hırvatistan cumhuriyetleriyle çevrilidir. Sayım sonuçlarına göre Bosna-Hersek'te, 1.905.000 müslüman (% 43,7), 1.364.363 Sırp (% 31,3), 752.068 Hırvat (% 17,3), 293.477 Yugoslav (% 5,5) ve 93.685 de diğer unsurlar (% 2,2) bulunmaktadır. Toplam nüfusu 3.507 milyondur.

Bosna, en büyük acıları barındıran ama aynı zamanda en büyük umutları yetiştiren ülkedir. Bir annenin gözü önünde öldürülmüş çocuğunun acısıyla, ülkesinin barış ve huzur ümidiyle yaşadığı ülkedir, Bosna. Antikitenin, tarihin ve en önemlisi, güzel insanların ülkesidir Bosna. İslamiyetin kendisiyle gurur duyduğu, hayatını Hak'a adanmış, islamın ve müslümanların huzurunu getirmeye amaçlayan, islamiyetin gururu olan Aliya İzzetbegoviç'in ülkesidir. Aliya'nın Bosna'sı, en çok da islamiyetin Bosna'sı. Balkanların en güzel kalpli ve en güzel yüzlü insanların ülkesidir, Bosna.

Bosna'nın tarihinin en güzel kısmı, Aliya İzzetbegoviç gibi bir adamın dünyaya gelmesiyle başlamıştır. Aliya İzzetbegoviç 8 Ağustos 1925 tarihinde Bosanski Samac kasabasında doğdu.

Aliya komunizmin içinde özgür olmayı seçen bir adamdı. O dönemdeki komünist rejimin ülke yönetimini ele geçirmesiyle birlikte dinlerin toplumsal hayattaki varlığı giderek azaltıldı. İzzetbegoviç,İslami görüşü savunduğundan ve ateizme karşı olduğundan mevcut yönetimin hedefi haline geldi.

Kendisi hukuk fakültesini bitirmiş, ama bilgisi hukuk fakültesini aşan bir boyut almıştı. Bunu da kitap okuyarak kazanmıştı. Çünkü Aliya kitap okurdu ama okuyacağı şeyi çok iyi düşünürdü. Fakat en çok, en güzel söz olan Kuran-ı Kerimi okurdu. Sadece okumakla da yetinmedi onu çok iyi anlamaya çalıştı. En güzel ve anlamlı sözlerinden sadece bir tanesi **“Kur'an ve İslam sadece hocalara bırakılmayacak kadar**

önemlidir” sözüdür. Okudukları ve yazdıkları şeylerin sebebiyle gençliğin en güzel beş yılını hapiste geçirdi ama bu onu durdurmadı. O, yazdıklarının onun “özgürlüğe kaçıışı” olmasını seçti. Bugünlerde ise onun “Özgürlüğe Kaçış”ı müslümanlar için de öyle oldu.

Aliya Izzetbegović'in iki eseri.

Bosna çok zor zamanlar geçirdi. Ona yapılan zulüm birçok insanlar üzerinde unutulmaz etkiler bıraktı. Savaş zamanlarında erkekler 'elveda' diyerek ailelerini ve diğer her şeyi geride bırakırken, kadınlara da en zor kısımlarından pay almak düştü, çok büyük acılara sabretmek ve her şeye rağmen ayakta durmaya öğrenmek düştü. Evladını kaybeden anne, babasını kaybeden çocuk, ailesi parçalanmış yaşlılar, hepsi bu zulmün meyveleriydi.

Bosna Srebrenica katliamının yaşandığı ülkedir. Srebrenitsa'da 11 Temmuz 1995'te başlayan, en az 8 bin 372 Boşnak sivilin Ratko Mladic komutasındaki Sırp askerler tarafından hunharca öldürüldüğü katliam, sadece Bosna Hersek'te değil, tüm dünyada acının ve adalet arayışının sembolü haline geldi.

Aslında bu katliamdan önce Bosna ve Srebrenica neydi? Bosna en güzel hayallerin ve en neşeli günlerin yaşandığı yerd, Srebrenica ise en güzel ezanların okunduğu şehirdi. Ta ki birkaç caniler tarafından sayısı binleri aşan insanların öldürüldüğü ana kadar. Bugün bu katliamdan yıllar geçmiş ama acılar hala bu insanların kalplerini fethetmiş durumda. Sayısız parçalanmış aileler, yetim çocuklar, kalbi kırık kadınlar ve erkekler, evladı için canı yanan anneler ve babalar... bunlar bugünlerde de var, bu insanların içindeki ateşler hala sönmedi. Onlar sadece acıyla büyümeye ve yaşamaya öğrendiler. Ama bu acılar onların kalplerinin güzelliğini öyle bir ortaya koyular ki, balkanların en sevimli insanları ve en cömert insanları onlardır.

Güzel kalpleriyle onlar Bosna'yı her şeye rağmen yeniden inşaa ettiler. Bosna'nın en güzel özelliği yaptıkları şeylerde kalplerini koymalarıydı. Ve temiz kalpleriyle temiz bir insanlık sayfası açmanın nasıl bir şey olduğunu kendilerinden öğreniyoruz..

Ama artık her mevsim güzelliğiyle ziyaretçilerini etkileyen Bosna Hersek, yaprakların yerleri kapladığı sonbaharda ayrı bir güzelliğe bürünüyor

Batı Balkan ülkesi Bosna Hersek, yemyeşil doğasının yanı sıra dört bir yanında barındırdığı kültürel zenginlikleriyle de turistlerin ilgi odağı. Bosna Hersek'in güneyindeki Mostar, Blagaj, Pocitelj ve Kravice şehirleri kültürel ve tarihi zenginlikleri, yemyeşil doğası ve büyüleyici güzellikleriyle ziyaretçilerini bekliyor.

KUDÜS'E

Zehra Toprakçı

KUDÜS'E

Gözümün nuru Kudüs!
Acziyetimin vukuu bulunduğu yer,
Yere fısıldadıklarımı,
Rabb'in gökten duyduğu yer.
İlk kıblem Kudüs !

Zulmün yüreğimi dağladığı,
Müslümanın yanıp kavrulduğu,
Acının kilometrelerce öteden hissedildiği,
İlk mescidim Kudüs !

Genç bir adam dimdik durdu,
Müslümanca bir duruş bu !
Bir kadın yalnız Rabbine el açtı,
Müslümanca bir adanış bu !

Kudüs'e yazıyorum,
Selam sana ey Kudüs !
Selam sana yüreğimdeki derin yara !
Zalimin yüreğime kazıdığı derin yara!

Kaleminin gölgesi düşüyor yüreğime,
Kudüs'ü ne güzel anlatırdı şair.
Bir Pakdil değilim kağıtta,
Aciz bir kalemle yazıyorum.

TÜRK İSLAM SANATLARI

Berra Küçük

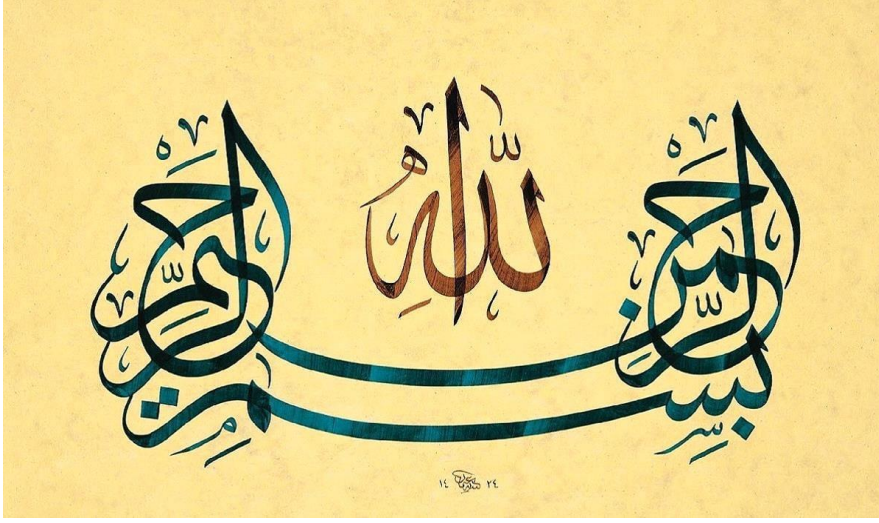
"Türk İslam Sanatları" geçmişte ve günümüzde Türklerin yaptığı sanat çeşitleridir. Bunların birkaçını sizlerle paylaşmak istiyorum.

1. EBRU SANATI:

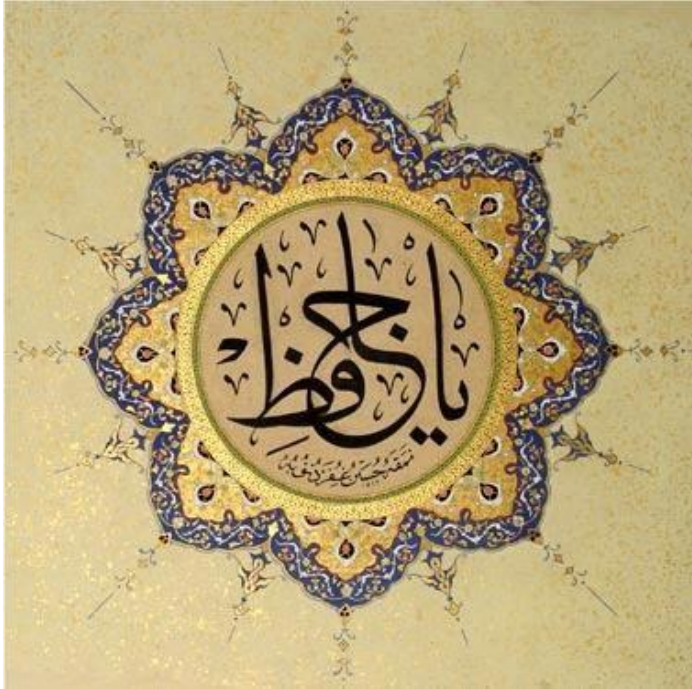
Ne zaman, nasıl ortaya çıktığı ve kimin tarafından oluşturulduğu bilinmese de çok ilgi gören ve sabır isteyen bir sanat çeşididir. Kendine özel sulu boya ve aletleri vardır. Ebruda su üzerine bırakılan boya damlaları, düştükten sonra yayılırlar ve çeşitli şekiller oluştururlar. Sonuç olarak insan elinin de müdahalesi ile inanılmaz görüntüler çıkar ortaya... Yaygın bir söylenişe göre de ebru kağıdı, buluta benzeyen renk kümeleri meydana getirdiğinden Farsça'da "bulut gibi, bulutumsu" manasına gelen "ebr" kökünden türetilen "ebri" kelimesi ile anılmış, daha sonra söyleniş açısından "ebru" daha uygun bulunduğundan, bu sanat ebruculuk olarak adlandırılmıştır. Farklı ülkeler kendi bakış açılarından Ebru sanatını betimlemiştir. Örneğin Fransızlar papier marbre, İngilizler de marbled paper demişlerdir. Araplar ebru yerine, damarlı kağıt anlamına gelen varakü'l-mücezza sözcüğünü kullanmışlardır. Almanlar ise bu sanatı "Türkischh Papier" yani Türk kâğıdı adıyla tanımışlardır. Bugün bile pek çok ülkede ebru Türk kâğıdı olarak bilinmekte ve kullanılmaktadır.

2. HAT SANATI

Arapça çizgi anlamına gelmektedir ve Arap harfleri çevresinde oluşmuş bir sanat eseridir. Bu sanat Arap harflerinin 6. yüzyıl ve 10. yüzyıl arasında geçirdiği bir gelişme döneminden sonra ortaya çıkmıştır. Türk hat sanatının kurucusu sayılan Şeyh Hamdullah'ın üslup ve anlayışı 17. yüzyıla kadar sürdü. Hafız Osman (1642-98) Arap yazısına estetik bakımdan en olgun biçimini kazandırdı. Bu tarihten sonra yetişen hattatların hepsi Hafız Osman'ı izlemişlerdir. 19. yüzyılda ve 20. yüzyılın başlarında yaygın bir sanat olsa da 1928'de Latin alfabesine geçilmesiyle yalnızca belirli eğitim kurumlarında gösterilen bir sanat dalı haline geldi.

3. TEZHİP SANATI:

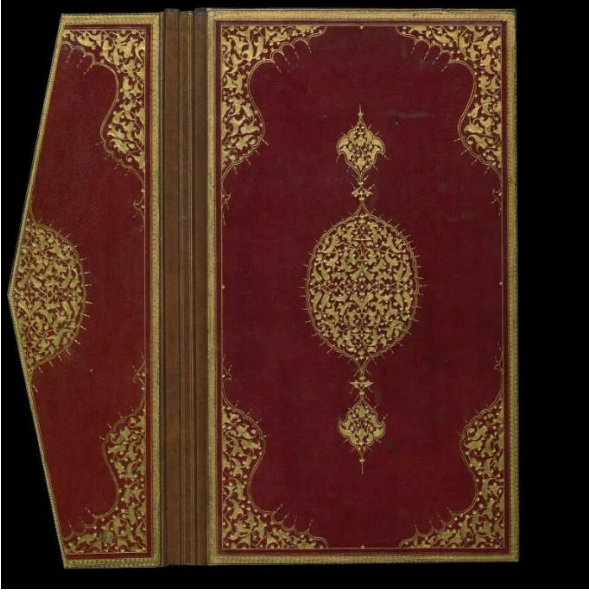
Osmanlıcada tezhib olarak yazılır. Arapça zeheb (altın) kökünden türemiş olup, 'altınlamak' anlamına gelir. Ama yalnız altın ile değil boya ile de yapılır. Eski bir süsleme sanatıdır. Yazma kitaplarının sayfalarını, hat levhalarının kenarlarını süslemede kullanılır. Tezhip Doğuda olduğu kadar Batıda da uygulama alanı bulmuş bir sanattır. Özellikle orta çağda Hristiyanlığın kutsal metinlerini, dua kitaplarını süslemede yoğun biçimde kullanılmıştır. Ama zaman içerisinde kitaplarda da resim öne çıkmış, tezhip yalnızca başlıklardaki büyük harfleri süslemekle sınırlı kalmıştır. Tezhip sanatçısına "müzehhip" denir.

4. MİNYATÜR SANATI:

Yaygın anlamda, matbaadan önce el yazması kitapları süslemek için yapılan resimdir. Latince miniare kelimesinden gelen minyatür, bu lisanda kırmızı ile kitabın başlıklarını yazmak manasını ifade eder. Geçen zaman içinde kitabı süsleyen resimlere minyatür denilmeye başlanmıştır. Türkçede minyatür kelimesinin tam karşılığı olmamakla beraber, Osmanlı sanatında hürde-nakş birleşik kelimesi kullanılmıştır. Minyatürle süslenmiş ilk kitaplar Mısır'da ortaya çıkmıştır. MÖ 2. yüzyılda papirüsler üzerine yapılan minyatürler en eski minyatürlerdir ve zamana rağmen hala günümüzde fanatiklikleri mevcuttur. Minyatür yapan kişiye nakkaş veya musavvir denir.

5. CİLT SANATI:

Cilt sanatı kitapların bir arada durmasını sağlamak ve sayfalarının yıpranmasını önlemek için yapılan bir sanat çeşididir. Arapçada deri anlamına gelen cilt, ciltçiliğin ana malzemesini işaret eder. Kur'an-ı Kerim'in güzel bir hat ile yazılıp tezhiplenerek sanatlı bir cilt içinde saklanması adeta ibadet sayıldığından, öncelikle Kur'an, daha sonra da her türlü el yazmasının ciltlerine ayrı önem ve özen gösterilir. İlk Türk ciltleri 7. yüzyılda Uygur Türkleri tarafından yapılır. II.Mehmed döneminde Osmanlı sarayında nakkaşhane, II. Bayezid zamanındaysa ciltçilik teşkilatı kurulur. Cilt işini yapan sanatçılara "mücellit" denir. Cildin malzemeleri arasında deri, mukavva, altın, boya, iplik bulunur. Ayrıca ebru ve değerli taşlar kullanılarak da cilt yapılabilir. Kalıp, mühre, fırça, falçata, mengene, ıstaka gibi aletler de cildin yapımında kullanılır.

6. ÇİNİ SANATI:

Osmanlı tarihinden günümüze kadar gelen ve halen daha sıkça kullanılan çok özel ve çok nadide bir sanattır. Günümüzde en çok cami ve türbelerde gördüğümüz çini, köşk ve sarayların iç ve dış cephelerini de süslemektedir. Seramik sanatı olarak da bilinir. Çini yalnızca duvarlara değil özel işçilik ile objelere de hayat verir. Karahanlılar tarafından geliştirilmiş, daha sonrasında diğer Türk devletleri de el atmıştır. En parlak dönemini Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda yaşamıştır. Edirne Şah Melek Paşa Camisi, Çinili Köşk, Yavuz Sultan Selim Camii ve Türbesi, Haseki Medresesi, İstanbul Mahmut Paşa Türbesi, Osmanlı Devleti'nin İlk örneklerini taşımaktadırlar. Çini Sanatının meşhur olan ustası Baba Nakkaş, bu sanat dalına çok özel örnekler sunmuştur. Ve daha farklı boyut kazanmasına, gelişmesine ve yayılmasına ön ayak olmuştur.

7. KANAĞIÇE SANATI:

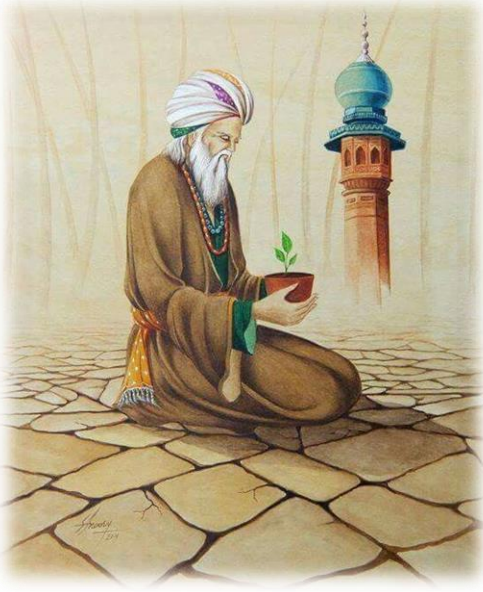
Seyrek dokunmuş kumaş üzerine, bir modele uygun olarak iğne yardımıyla ve renkli iplerle küçük çarpılar yapılarak oluşturulan tekstil süsleme sanatıdır. Kanaviçe veya bazılarının deyişle kaneviçeyi nakış işiyle karıştırmamak gerekiyor. İngilizce'de "cross stitch" olarak bilinen çarpı işi kare desenli etamin ismi verilen özel bir kumaşa işlenerek yapılır. Kanaviçeyi yapmak için etamin kumaş, kanaviçe ipi ve kanaviçe iğnesi ilk etapta işinizi görecektir. İsteğe göre kasnak yardımıyla daha kolay yapılabilir.

Biraz da kanaviçenin tarihinden bahsedelim. Kanaviçenin ilk örnekleri Orta Asya Türklerinde rastlanır. Bu işleme sanatı göçlerle, elçilerle batıya ve diğer ülkelere de yayılmıştır. Özellikle 15. ve 16. yüzyıllarda bütün Avrupa'ya yayılmış ve özellikle İngiltere, Fransa ve İtalya kadınlarını çok ilgilendirmiştir. Bizde ise: ilk zamanlarda kanaviçe, yastık işi olarak bilinirdi. Kumaşın her tarafı doldurulmaz, çanta, halı, yastık, pano ve arma işlerinde kullanılırdı. Hala daha aynı amaçlarda kullanılmaktadır.

TASAVVUFUN ÖZÜ MANEVİ TERBİYEDİR

Zehra Toprakçı

Tasavvuf; kemale ermek için ruhu, ibadet, zikir ve fikir gibi şeylerle terbiye ettirip nefsi kalp hastalıklarından tezkiye etme yolunu gösteren ilimdir. Tasavvuf bir hâl ilmidir. Bu yüzden tarif ile ya da okuyarak değil yaşanarak anlaşılır. Tasavvufun özü kalp ile olur. Asıl olarak ruhun, kalbin temizlenmesidir. Tasavvufun birçok tanımı yapılmıştır. Aslında özetlemek gerekirse kalbin tertemiz olmasıdır, kişinin ihlasla ve ihsanla ibadet etmesidir.

Tasavvufla ilgili bir Hadis-i Şerifte şöyle buyruluyor;

“Allah-u Teâlâ’yı görür gibi ibadet et! Sen O’nu görmüyorsan da O seni görüyor.” **(BUHARİ)**

Tasavvuf yolunda nefis mücadelesini sürdürmekte olanlara mürid veya mutasavvıf denir. Bu nefis mücadelesini tamamlayıp kemale ermiş olanlara sûfi denir. Sufîyye ise tasavvuf ehli kişiler yani sûfiler demektir.

Sûfnin “yün giyen” anlamına geldiği kabul edildiği takdirde “tasavvuf” kelimesi de “yün giydi” anlamındaki “tasavvefe” fiilinin masdarı olmuş olur. İlk dönemden itibaren pek çok zâhidin yün elbise giydiği bilinmektedir.

Tasavvufta, makamların sonuna varan mutasavvıflar iki çeşittir;

1-) Peygamber efendimizin (s.a.v.) izinden giderek, kemale erdikten sonra, insanları irşad etmek için halk derecesine indirilmiş irşad ehli olanlardır.

2-) Yükseldikleri derecelerde bırakılıp insanların yetişmesi ile vazifeli olmayanlardır. Bunlara evliya denir.

Tasavvuf yolunda yürüyenler de iki kısımdır;

1-) Allah- ü Teâlâ’dan başka her şeyi unutup, yalnız O’nu ister.

2-) Cenneti isteyen taliplerdir.

İmam-ı Rabbani hazretleri buyurdu ki:

Tasavvuf ehlindeki haller ve marifetler, muhabbetin fazla olmasından hasil oluyor. Allah-ü Teâlâ’nın sevgisi, bu büyüklüğü o kadar kaplıyor ki, başka şeylerin ismi ve cismi hatırlarına gelmiyor, başka bir şey görmüyorlar.

İster istemez, sevgi sarhoşluğu ile başka şeyleri yok biliyorlar. Allah-ü Teâlâ'dan başka bir şey görmüyorlar. [Hallac-ı Mansur'un "Enel-hak" demesi gibi.] Bu hallerin ve marifetlerin ötesinde başka kemaller ve üstünlükler vardır ki, o, kemalatın yanında bu haller ve marifetler, okyanus yanında bir damla gibidir.

Başlangıçtan günümüze kadar olan tasavvuf tarihi, genellikle kabul edilen görüşe göre zühd, tasavvuf ve tarikat dönemi olmak üzere üç döneme ayrılır.

1. Dönem Zühd Dönemi;

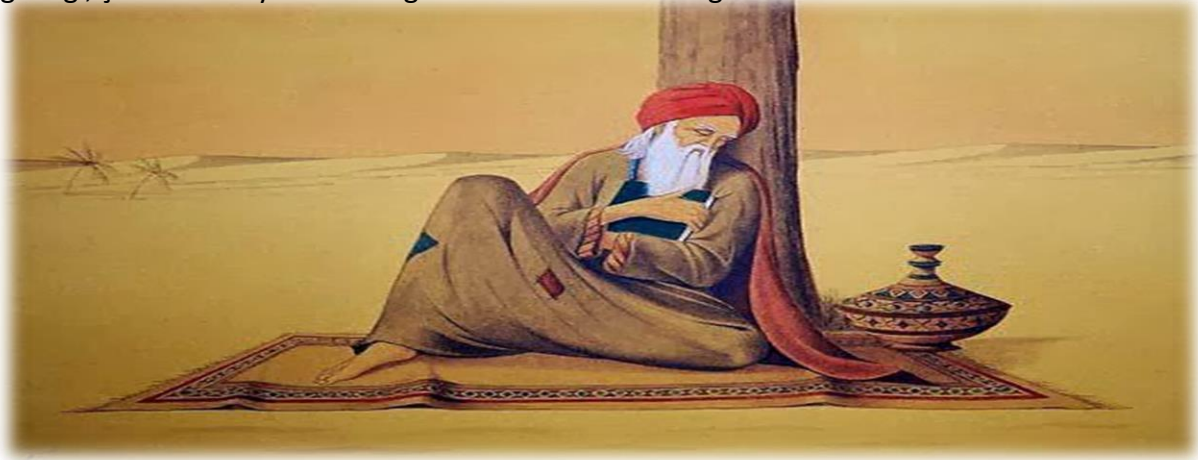
Bu dönem Asr-ı Saadette başlamıştır. Tabiin [sahabenin takipçileri] ve tebe-i tabiin [tabiin'in takipçileri] devrini ve ilk iki asrı içine alan, tasavvuf kavramının ortaya çıkışı ve sufi deyiminin ilk defa kullanılmaya başlanmasına kadar olan dönemdir. Tasavvufa göre Sufilerin piri Hz. Muhammed (s.a.v.)dir. Rasulullah'ın dini hayatı ve hâli nesilden nesile aktarılmıştır. Tasavvuf ve sûfi kelimeleri ne kadar Kuran-ı Kerimde ve sünnette açık olarak anlatılmasa da Tasavvuf kavramı tam olarak Kuran ve sünnet kaynaklıdır. Hz. Peygamber(sav)'in hadislerinde de zühd övülmüş ve zühdün en güçlü örnekleri kendi hayatlarında görülmüştür.

2. Dönem Tarikat Dönemi;

Sufi ve tasavvuf kavramlarının kullanılmaya ve ilk sufi adlarının duyulmaya başlandığı hicri II. asrın sonundan, tarikatların ortaya çıktığı devre kadar olan üç, üç-buçuk asırlık dönemdir. Tasavvuf bu dönemde müessese haline gelmiş ve Cüneyd Bağdadî, Bayezid Bestamî, Gazalî gibi büyük sufi ve mutasavvıflar bu dönemde yetişmiştir. İlk tasavvufi eserler bu dönemde yazılmıştır.

3. Dönem Tarikat Dönemi;

Tasavvuf müesseselerinin temsilcisi olan tarikatların ortaya çıkarak sosyal hayatın bir parçası haline geldiği VI\XI asırdan başlayarak , günümüze kadar devam eden dönemdir. Tasavvufi tefekkürün İbn Arabi gibi büyük temsilcilerinin yetiştiği; zaman zaman medrese-tekke çatışmalarının gündeme geldiği, şiir ve edebiyatta en değerli mahsullerin verildiği devirdir.

Bir tasavvuf ehline sormuřlar;
“Çayı neden çok seviyorsunuz?” diye.
Cevap öyle manidar gelmiş ki;
“Biz suyun bile piřmişini severiz.”

Velhasıl Kelam tasavvuf pişmektir. İman ile yoğurulmak, ihlas ve ihsan ile pişmektir...